

1.

Dopen is een oud gebruik en zeker niet alleen binnen de christelijke traditie. Het verhaal van Jezus die gedoopt laat dit zien: het christendom bestond toen nog niet en het was ook niet zo dat alleen Jezus zich liet dopen en zo een nieuwe beweging op gang bracht met als startpunt de doop. Nee, ‘Heel het volk liet zich dopen’ vermeld Lukas. Jezus werd als vele anderen gedoopt als teken van ommekeer. Als markering van een nieuw begin.

“Heel het volk”, Lukas gebruikt het eerder, in het eerste hoofdstuk van zijn evangelie, waar hij de geboorte van Johannes aankondigt en schrijft: Zacharias, ging binnen in het heiligdom van Adonai. Heel het volk, grote menigte, stond buiten te bidden, dat uur van het wierookoffer. En een engel daalde uit de hemel neer en zie: Vrees niet Zacharias, jouw bidden is verhoord. Elizabeth zal baren een zoon, en je zult roepen zijn naam ‘Johannes’. (Lukas 1,9-13)

Heel het volk is bijeen, heel het volk wordt gedoopt. In de eerste hoofdstukken van zijn evangelie laat Lukas verlangen klinken, visionair verlangen naar een nieuw begin. En daar kunnen we ons van alles bij voorstellen. Gebukt als het volk gaat onder de bezetting door de Romeinen. Hier wordt dan ook niet daadwerkelijke geschiedenis geschreven, maar hier wordt een onderhuids verlangen weergegeven, dat zelfs na jarenlange onderdrukking niet is verdwenen, dat zelfs na de verwoesting van Jeruzalem en de tempel er niet is uitgebeukt.

2.

Volwassen mensen die op een kruispunt in hun leven, of na een ingrijpende beslissing, een markering willen aanbrengen, zich laten dopen. Die doop wordt in de bijbel ook wel doop van bekering, doop van ommekeer genoemd. Ze geven hun leven een andere wending en die wending gaat in de richting van geleefde Tora, in de lijn van God-Ik-Zal. Een geroepen leven waarin rechtvaardigheid, humaniteit en mensenrecht de koers bepalen.

Jezus is ongeveer 30 jaar, denken we, wanneer hij zich laat dopen. Hij zegt ‘JA’ tegen een groepen leven. En tijdens zijn doop heeft hij een intense ervaring van gods-nabijheid, noem het een mystiek ervaring die hem bevestigt en laat weten: Ga op weg, doe recht, heb lief, wees naaste, en ik Ik-zal-er-Zijn.

Dat die bevestiging geen garantiebewijs voor succes is blijkt uit het feit dat Jezus direct na zijn doop de woestijn ingedreven wordt, op de proef wordt gesteld met lastige dilemma’s: Waarom grijp je niet de macht? Waarom kies je niet voor een succesvolle carrière? Waarom dwing je God niet te bewijzen dat hij met je mee gaat?

Hoe vaak heb ikzelf keuzes gemaakt van radicale ommekeer? Beloftes gedaan, ‘Ja’ gezegd, vol overtuiging en met geestkracht en de wil om het waar te maken, vol te houden? En hoe werden onze beslissingen en keuzes op de proef gesteld, werden we in verleiding gebracht? Hoe vaak hebben we on overtuigend “Ja” gebroken? Uit zwakte, soms, maar soms ook omdat het leven ons leert dat gedane beloftes niet altijd houdbaar zijn, beloftes moeten soms gebroken worden, al is het met pijn en verdriet.

3.

Heel het volk verlangt naar bevrijding, wil Lukas ons vertellen, en Jezus is de vervulling van dat verlangen, zo zegt het verhaal. Maar die vervulling heeft niets te maken met de gedachte dat Jezus het voor anderen oplost, eerder met de inspirerende en bevrijdende kracht die van hem uitging. Waardoor mensen weer geraakt werden in hun diepste verlangen dat de wereld waarin ze leven niet is wat ze zou moeten zijn. Daarmee kwam er geen einde aan de onderdrukking, daarmee werd het dagelijks leven niet makkelijker, maar ontstond er wel een innerlijke vrijheid om ondanks de feiten

vast te blijven houden aan het visioen van een andere, een nieuwe wereld, aan de onderdrukking voorbij.

Zien wij nog uit naar bevrijding? Of vinden we het wel best zo? Zal het allemaal onze tijd wel duren: Noord-Korea, Klimaatcrisis, Sint-Maarten, hongersnood in Afrika, Vluchtelingen op Lesbos die met 200 mensen een toilet moeten delen, zonder water om het door te spoelen. Allemaal ver van mijn bed.

Gedoopt zijn, is in een traditie gaan staan die zegt dat het er wel toe doet, die zegt dat het je wel wat moet kunnen schelen. Dat je weliswaar niet schuldig bent aan dit lijden, maar dat je dat niet ontslaat van je verantwoordelijkheid om er iets aan te doen. Gedoopt zijn is vasthouden aan een visioen, dat het mogelijk is om een leefbare wereld te scheppen, dat het mogelijk is met elkaar te delen, dat het mogelijk is om het leven zo in te richten dat onze leefomgeving niet naar de knoppen gaat. Gedoopt zijn is "JA" zeggen tegen deze door God gedroomde wereld.

4.

Straks wordt Noella gedoopt. Wat weet zij van al deze dingen? Wat moet zij met al deze bagage? Gaan we haar die nu al op de schouders leggen? Moeten we kinderen zoals zij wel blijven dopen, als het zo verbonden is met een levenskeuze? Goede vragen. Moeilijke vragen ook.

We doen het niet om kinderen te redden, weg te halen voor de poorten van hel, zoals sommigen, zeer ouden onder ons, ooit nog meekregen. Als God bestaat, dan zijn alle mensen kind van God, gedoopt of niet. We doen het om 'welkom' te zeggen, welkom jij kind van God, kind van mensen, kind van gemeenschap. Kind van de wereld. Welkom omdat jij er mag zijn, omdat je ons hoop geeft, omdat met jou het visioen van een andere wereld weer nieuwe kansen krijgt. Wij hopen en dromen dat er weer iemand mee zal gaan doen in het bevrijdingsverhaal.

Wij dopen Noella in een bevrijdingsverhaal. Namens jullie. Ik mag dat doen, maar jullie zijn het die haar opvoeden en groot zullen brengen in het licht, in de geest van dit verhaal - met deze ekklesia als mogelijk oriëntatiepunt.

Noella ziet jullie leven, dingen doen, andere dingen niet. Ze hoort bepaalde woorden, misschien hoort ze je zingen 'Ooit in schaduw van rozen dat zal een droom zijn'. En dan, meestal onverwacht, plotseling, komen er vragen: Wat doe je, waarom doe je dat, wat zeg je daar, wat zing je? Het bijbelse verhaal, de Thora, zegt: je moet zo leven dat die vragen in je kinderen opkomen. En als je kinderen nooit zulke vragen aan je stellen, moet je je afvragen, of je goed met ze leeft.

Je probeert solidariteit en ontferming te leven. Je probeert bij te dragen aan een structuur van gerechtigheid. Je doet dit en niet dat - waarom doe je zo, vragen je kinderen. In het bijbelse bevrijdingsverhaal zeggen ze dan: wij doen dat omdat wij zelf bevrijd zijn uit het diensthuis Egypte; uit een vernederend, onmenselijk slavenhuis. Wij zijn uitgeleid door een Stem die riep 'Ik zal er zijn, ik kom bevrijden - ik bedoel: bevrijd elkaar'. En daarom vechten wij mee tegen alle vormen van onderdrukking. Tegen alle verhoudingen en situaties waarin mensen vernederd en gepest en bedrogen en bestolen worden - in verzorgingstehuizen, bankgebouwen, zwarte scholen, tbs-klinieken, in bordelen. (vrij naar Huub Oosterhuis)

Dopen is dus een ritueel tegen de feiten in. Misschien soms wel tegen beter weten in. Dopen is vasthouden aan wat niet lijkt te kunnen: vrede, mensenrecht, liefdevolle omgang, wereldwijd. En met elkaar drukken wij in deze doop de hoop uit het ons zal lukken onze kinderen op deze weg ten voorbeeld te zijn. Wij dopen dan ook niet voor niets in een gemeenschap – wij dopen daarmee niet alleen Noella, maar dopen ook onszelf opnieuw, wij ropen herinnering wakker: o ja, dat is wat we willen, daarvoor staan wij, zo willen wij zijn, daar zeggen we 'ja' tegen.

Zeg amen. Dat het zo moge zijn.